

Illuutunik niuernermi immikkut erseqqissunik maleruagassiisuusumik inatsimmik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartui ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqtigiit)

Akissuteqaat

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Aallarniutigalugu Inatsisartuni ilaasortaq Olga P. Berthelsen siunnersuuteqarneranut qutsavigaara. Pigisanik aalaakkaasunik niueruteqartarneq tamatigut ajornaatsuinnaasannngimmat, siunnersuuteqartoq isumaqatigaara. Tassani amerlanertigut aningaarsarpassuit aammalu uppersaatissarpassuit inatsisinik tunngaveqartut pineqartarput. Taamaattumik pigisanik aalaakkaasunik niueruteqartut eqqarsaatigalugit killissarititaasussanik toqqissisimanartunik pilersitsisoqarnissaa pissusissamisoorluinnarpoq. Tamanna pissutigalugu erseqqissaatigissavara, siunnersuut soqutiginaatilittut Naalakkersuisut isumaqarfigimmassuk tapersorsorusullugulu.

Pisisartut/atuisut illersorneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Inuit pigisanik aalaakkaasunik pisiniartut ilitersuutunik pisariitsunik paasiuminartunillu pissarsisinnaanissaat pingaaruteqarpoq. Ullumikkut amerlanertigut aningaaserivimmi siunnersortitut attaveqarfigisartagarineqartoq qaninnertut siunnersuisinnaasarpoq ilitersuisinnaasarlunilu. Atuisoq-mi atorneqartutut suliamut attuumassuteqanngitsumit siunnersorneqartarnissaq naleqqutissagaluarpoq.

Apeqqummut ”toqqavimmut sanaartorfigisamut sanaartorfigineqartussamulluunniit atuisinnaatitaanermut pisinnaatitaaffik imaluunniit illumut pigisamut pisinnaatitaaffik pineqarnersoq erseqqissunik sukumiisunillu malittarisassaqartariaqarpoq” tunngatillugu ilisimatitsissutigisinnaavara, maannakkut aalajangersakkanik sanaartorfimmi atuisinnaatitaanermut imaluunniit illumut pigisamut pisinnaatitaaffinnut tunngasunik maleruagassiuiffiisunik ersarissorujussuarnik sukumiisorujussuarnillu peqareemat.

Pilersaarusiorneq aamma nunaminertat atorneqartarnerat pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11-mi, 5. december 2008-meersumi paragraf 26-mi allassimavoq, nunaminertanut oqartussaasunit akuersisoqarsimatinnagu nunaminertaq sunaluunniit nalinginnaasumik atorneqassanngitsoq atorneqalissanani luunniit. Taamatuttaaq aalajangersakkami allassimavoq, nunaminertanut oqartussaasunit akuersisoqarsimatinnagu nunaminertap sulluunniit atorneqarnera allanngortinneqassanngitsoq, taamatullu aamma allassimavoq nunaminertanik atugassiisarnarit inummut akuerineqartumut tunngatitaasoq. Nunaminertamut pisinnaatitaaffinnik tunniussinerit sulluunniit nunaminertanik atugassiisarnermi oqartussaasunit akuerineqartussaapput. Kiisalu allassimavoq, nunaminertamik atuisinnaatitaaneq ”niuerutigineqassanngitsoq”.

Inatsimmik nutaamik suliaqarnissamik apeqqummut tunngatillugu periarfissat marluupput. Periarfissap aappaani inatsimmik nutaarlunnarmik suliaqartoqarsinnaavoq, periarfissallu aappaanilu pigisanik aalaakkaasunik tunisisarnermut inatsit pillugu nalunaarummi paragraf

110-mi atulersitsinissamut aalajangersakkap atorneqarnissaa pillugu danskit naalagaaffiat qinnuigineqarsinnaavoq, tak. Inatsit pillugu nalunaarut nr. 691, 2. juli 2003-meersoq, taannalu malillugu inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarsinnaavoq.

Kiisalu erseqqissaatigineqassaaq, danskit inatsisaat pigisanik aalaakkaasunik inuussutissarsiornermut atugassatut neqerooruteqartitsinermut tunisinermullu, pigisanik aalaakkaasunik pisisarnerit tunisisarnerillu inuussutissarsiutigalugu ingerlateqqinneqarnerannut aamma pigisanik aalaakkaasunik tunisinermit inuussutissarsiutigalugu siunnersuisarnermut ikiuuttarnermullu atuutsinneqarmat.

Taamaattorli Naalakkersuisut isumaqarput, siunnersuummi immikkoortut arlallit misissoqqissaarneqartariaqartut, isumaliuutigilluarneqartariaqartut politikkikkullu oqaloqatigiissutigineqartariaqartut, taamaattumillu siunnersuuteqartup siunnersuutaa tunngavigalugu Naalakkersuisut inatsisissamik siunnersuuteqassappata – kiisalu Inatsisartuni ataatsimiititaliat attuumassuteqartut qanittumik oqaloqatigineqareernerisigut inatsisissatut siunnersuut aatsaat 2011-mi saqqummiunneqarsinnaavoq. Inatsisitigut suliniutissanik nalilersuinerit, kiisalu suleriaatsip suup naleqqunnerpaanerani nalilersuinissat, aammalu siunnersuutip kingunerisaanik aningaasaliissuteqarnermut tunngassuteqartut pillugit nalilersuinerit Naalakkersuisunit maannangaaq aallartinneqassapput. Tamatumunnga atatillugu allaffissornikkut suleriaasissanik pisariusunik, pigisanik aalaakkaasunik niueruteqarnermik akitsorsaataasussanik pilersitsisoqannginnissaata qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqarnissaa Naalakkersuisut inassutigaat.